

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Денісенко Віктор Андрійович

УДК 342.5 (477)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ
В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Запоріжжя – 2024

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Запорізькому національному університеті
Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник –

доктор юридичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України

Дубинський Олег Юрійович,

Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова,

проректор з науково-педагогічної роботи, економічних,
юридичних та соціальних питань.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Карабін Тетяна Олександрівна,

Ужгородський національний університет,

завідувач кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права;

доктор юридичних наук, професор

Доненко Валерій Вікторович,

Університет митної справи та фінансів,

професор кафедри публічного та приватного права.

Захист відбудеться «26» грудня 2024 року о «13⁰⁰» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 17.051.07 Запорізького національного університету за адресою: 69600, м. Запоріжжя, пр. Соборний, 74, корп. 5, кім. 202-б.

З дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Запорізького національного університету (м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66-а, корп. 2, кім. 101).

Автореферат розісланий «26» листопада 2024 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Ш.Н. Гаджієва

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Згідно зі статтею 1 Конституції України, нашу країну проголошено демократичною, соціальною, правовою державою. Зазначене зумовило нагальність розробки концептуальної моделі та механізмів функціонування саме такої держави. Водночас у контексті глобалізаційних процесів та загальнонаціональних викликів, на превеликий жаль, наразі не вдалося досягти органічного системного та структурного функціонування наявної правової, соціальної та політичної реалії. Причиною зазначеного є численні багатовекторні трансформаційні перетворення, недостатність науково обґрунтованих систематизованих поглядів на формування концептуальної моделі та механізмів функціонування України як демократичної, соціальної, правової держави та уніфікованого підходу до їх реалізації, а також ціла низка внутрішніх і зовнішніх загроз, зокрема, збройна агресія з боку російської федерації, наявність окупованих територій, міжнародні та інші види терористичних загроз, пандемія COVID-19, економічна криза, соціальна напруга, диспропорції у державних відомствах, політична нестабільність, несформованість структур громадянського суспільства тощо.

Водночас реалізація прогресивних ініціатив у тому вигляді, як вони інтерпретувалися у нормі законодавства України впродовж останніх двох десятиліть, продемонструвала свою цілковиту невідповідність наявним вітчизняним реаліям. Адже нині світ стрімко трансформується завдяки впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій та інтенсифікації, які у сучасній науковій літературі досить широко висвітлюються в різноманітних контекстах. При цьому формування єдиного світового інформаційного простору докорінно змінює духовне життя суспільства та є одним із визначальних елементів становлення нової національної самосвідомості.

Між тим, керуючись вимогами міжнародно-правових стандартів, Україна протягом останнього часу досить активно впроваджує заходи щодо практичного застосування, розвитку та інтеграції цифрових технологій у всі сфери суспільного життя. Як видається, в контексті євроінтеграційного курсу української держави сфера цифрової трансформації стала своєрідним відображенням практичного позитивного європейського досвіду. Щоправда, загальноприйнятих та узгоджених дефініцій і правових визначень у сфері цифрової трансформації досі не вироблено, однак уже зараз цифрові технології стрімко інтегруються в усі галузі діяльності людини. І хоча стрімкі темпи розвитку інформаційних технологій, наслідком якого стала цифрова трансформація практично всіх сфер суспільного життя, не можуть не враховуватися та не відображатися на стані захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз, водночас запровадження новітніх інформаційних технологій потребує як належного та своєчасного законодавчого оформлення (адже в іншому випадку не буде правового підґрунтя для їх використання), так і ґрунтовного наукового опрацювання.

У зазначеному контексті найбільш важливим завданням права як науки є вироблення такої моделі правового регулювання цифрових технологій, яка сприятиме дотриманню балансу між збереженням фундаментальних суспільно-правових цінностей та безперешкодним розвитком інноваційних технологій, покликаних підвищити якість життя населення. Оскільки процес цифровізації в Україні, сприяючи формуванню нового типу держави, яка орієнтована на забезпечення потреб громадян, на сучасному етапі став черговим викликом не тільки для розвитку та утвердження правової системи, а й для створення та функціонування цілісної та ефективної системи національної безпеки.

Беззаперечно, для створення ефективної системи національної безпеки та приведення її у відповідність до вимог державно залежних демократій, соціально-економічних і наукових суспільств потрібно не тільки інтегрувати зовнішні та внутрішні чинники, які вона забезпечує, але й вирішити ключові методологічні та теоретичні проблеми, що потребує комплексного теоретичного вивчення та обґрунтування.

Усвідомлення ключових проблем цифрової трансформації у різноманітних сферах життєдіяльності суспільства, особливо у сфері національної безпеки України, зумовлює нагальну потребу проведення системних законодавчих перетворень та відповідних реформ, від якості яких значною мірою залежатиме ступінь використання наявних переваг цифрової трансформації, розвитку конкуренції та інновацій. Втім вказані трансформації та реформи слід запроваджувати винятково з урахуванням національних потреб та об'єктивних умов, спираючись на виважений та обґрунтований правовий аналіз, що сприятиме утвердженню стійкості адміністративно-правового механізму забезпечення національної безпеки України.

У світлі викладеного на сучасному етапі перед законодавцем та правниками постає важливе завдання щодо створення дієвого та ефективного адміністративно-правового механізму забезпечення національної безпеки України. Можна справедливо констатувати, що останніми роками законодавець здійснив чимало важливих кроків у напрямі організації належного функціонування адміністративно-правового механізму забезпечення національної безпеки, що знайшло своє відображення у низці державних стратегій, концепцій та програм. Щоправда, не завжди такі заходи були якісними та системними, що, безперечно, пов'язано з наявністю прогалин та недоліків правового та організаційного характеру. Підтвердженням існування окремих дефектів системи адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації можуть стати результати аналізу поглядів науковців, положень нормативно-правових актів, статистичних даних та правозастосовної практики. При цьому, як видається, усунення таких дефектів стане фундаментом подальшого економічного, політичного та соціального розвитку України, сприятиме підвищенню її конкурентоспроможності на міжнародній геополітичній та економічній аренах.

Вищезазначене підтверджує беззаперечну прогностичну та праксеологічну значущість проведення комплексного наукового аналізу адміністративно-правових засад забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації. Отже, недостатність теоретичних напрацювань, наявність раніше невирішених практичних правових питань та актуалізація теми дисертаційного дослідження зумовлюють потребу в теоретичному переосмисленні та впровадженні науково аргументованих пропозицій і рекомендацій з подальшого вдосконалення адміністративно-правових засад забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

Науково-теоретичним підґрунтям для написання дисертаційної роботи стали праці таких провідних вітчизняних і зарубіжних фахівців у галузі адміністративного права, як В.Б. Авер'янов, В.Д. Бакуменко, Д.М. Бахрах, М.В. Бевзенко, Ю.П. Битяк, В.Р. Біла, В.Г. Бодров, М.Ю. Віхляєв, Н.В. Галіцина, В.В. Галуцько, І.П. Голосніченко, О.О. Губанов, Т.О. Губанова, В.В. Доненко, Т.О. Карабін, І.В. Клименко, С.М. Князєв, І.Б. Коліушко, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, Р.С. Мельник, О.І. Миколенко, Н.Р. Нижник, Д.В. Приймаченко, В.В. Тильчик, В.П. Тимошук, В.О. Шамрай, А.А. Шарая, О.Б. Шевчук та інші.

Питання забезпечення національної безпеки України також неодноразово досліджували В.О. Антонов, О.М. Бандурка, О.І. Безпалова, А.Л. Борко, О.О. Бригінець, С.М. Гусаров, І.М. Доронін, В.Ф. Загурська-Антонюк, І.В. Каріх, В.Ю. Кобринський, А.Т. Комзюк, І.В. Кременовська, А.М. Куліш, В.А. Ліпкан, М.В. Лошицький, О.А. Моргунов, О.М. Музичук, А.М. Мурашко, Т.С. Перун, А.В. Рубан, О.Ю. Салманова, В.В. Сокурєнко, В.І. Теремецький, Т.Ю. Ткачук, З.В. Чуйко, Р.В. Шаповал та інші вчені.

В основу дослідження також були покладені основоположні доктринальні розробки проблематики загальної теорії права та інших правових наук, серед яких доробки: С.С. Алексєєва, К.С. Бельського, І.Л. Бородіна, Я.В. Гайворонської, Н.В. Галіциної, Р.А. Калюжного, О.В. Малька, Т.О. Мацелик, А.А. Пухтецької, О.П. Рябченко, М.І. Смоковича, І.М. Сопілко, В.Д. Сорокіна, С.Г. Стеценка, В.І. Теремецького, В.В. Чайки, А.Є. Шевченка та інших авторів.

Також з метою дослідження проблематики адміністративно-правових засад забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації автором опрацьовано положення фундаментальних наукових розробок, присвячених питанням цифрової трансформації як одного з основних механізмів для економічного зростання та розвитку відкритого інформаційного суспільства та чинника розвитку демократії в Україні, в тому числі дисертаційні роботи І.М. Дороніна «Національна безпека України в інформаційну епоху: теоретико-правове дослідження» (2020 р.), В.Ф. Загурської-Антонюк «Державне управління національною безпекою в умовах геополітичних загроз» (2021 р.), Є.В. Кобко «Адміністративно-правовий механізм забезпечення національної безпеки держави» (2023 р.), О.Г. Мазура «Модернізація адміністративних процесів в органах публічного управління в умовах цифрової трансформації суспільства» (2020 р.), Я.Ю. Матчук «Цифрова дипломатія як чинник взаємодії України з країнами-сусідами ЄС» (2020 р.), О.Ф. Сенкевича «Трансформація

територіально-економічних систем в умовах розвитку цифрової економіки та суспільства» (2020 р.), І.В. Струтинської «Цифрова трансформація як імператив інноваційного розвитку бізнес-структур» (2020 р.) тощо.

Однак варто зауважити, що, незважаючи на досить широке коло науково-дослідних робіт та практичних напрацювань, комплексних досліджень, присвячених адміністративно-правовим основам забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації проведено не було. В умовах динамічного впровадження реформ та активного вдосконалення законодавства логіка минулих наукових досліджень та практичні інтереси актуалізують необхідність вирішення на науковому рівні з урахуванням досягнень міжнародної практики багатьох дискусійних питань, пов'язаних з адміністративно-правовими засадами забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації, науковим «підґрунтям» якого є здобутки зазначених науковців.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано в межах планів наукових досліджень Запорізького національного університету на 2020–2025 рр., комплексного наукового проєкту «Дослідження основних напрямів реформування законодавства України в контексті глобалізаційних процесів» (номер державної реєстрації 0111U008532).

Крім того, проблематика дослідження безпосередньо стосується Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020; Стратегії людського розвитку, затвердженої Указом Президента України від 02.06.2021 р. № 225/2021; Стратегії інформаційної безпеки, затвердженої Указом Президента України від 28.12.2021 р. № 685/2021; Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015; Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 рр., затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 03.03.2016 р.

Тема роботи також відповідає Перспективним напрямам докторських і кандидатських дисертацій із юридичних спеціальностей, які затверджені рішенням Президії Національної академії правових наук України від 18.10.2013 р. № 86/11.

Мета та задачі дослідження. *Мета* дисертаційної роботи полягає у тому, щоб на основі комплексного аналізу положень чинного законодавства України та проєктів законів, вітчизняних та зарубіжних наукових, навчальних, публіцистичних джерел з урахуванням вітчизняних наукових теорій та позитивного досвіду обґрунтувати теоретичні положення та розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

Для досягнення поставленої мети в дисертації поставлено такі основні *задачі*:

– охарактеризувати з опертям на методологію системного підходу феномен цифрової трансформації як фактор підвищення ефективності забезпечення національної безпеки в Україні;

- надати оцінку стану наукового опрацювання проблематики адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації;

- визначити поняття, надати сутнісно-якісну характеристику та з'ясувати основні властивості забезпечення національної безпеки в умовах цифрової трансформації як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту в Україні;

- з'ясувати мету, принципи та завдання забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації;

- розкрити поняття та особливості структури адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні;

- визначити систему суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації;

- з'ясувати завдання та функції суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні;

- охарактеризувати сучасні тенденції забезпечення національної безпеки в Україні в умовах трансформаційних змін;

- розробити концептуальні пропозиції теоретичного та практичного характеру, зорієнтовані на підвищення ефективності адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають, розвиваються та припиняються у процесі забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

Предметом дослідження є адміністративно-правові основи забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

Методи дослідження. Методологічною базою дисертаційного дослідження стала система підходів, принципів, методів та прийомів наукового пізнання, яку визначено з урахуванням завдань і мети, а також особливостей предмета та об'єкта дослідження. Первинну векторну роль у дослідженні відіграв системний підхід.

Основним методологічним засобом пізнання сутності адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації став діалектичний метод наукового пізнання, завдяки якому здійснено загальнотеоретичне дослідження поняття національної безпеки в Україні як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту, а також розкрито його значення (підрозділ 1.3); з'ясовано зміст поняття та розкрито структуру забезпечення національної безпеки держави в умовах цифрової трансформації (підрозділ 1.4); визначено поняття та розкрито структуру адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації (підрозділ 2.1).

Формально-логічні методи (аналізу, синтезу, дедукції, індукції, аналогії) широко застосовано під час опрацювання доктринальних досягнень із відповідної тематики, що дало можливість здійснити оцінку стану та напрямів розвитку наукової думки щодо адміністративно-правових основ забезпечення

національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації (підрозділ 1.2), надано характеристику цифрової трансформації як визначального фактора підвищення ефективності забезпечення національної безпеки в Україні (підрозділ 1.1). Методи класифікації та систематизації використовувалися для того, щоб систематизувати суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації (підрозділ 2.2), встановити та систематизувати завдання та функції суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні (підрозділ 2.3).

Логіко-семантичний метод допоміг поглиблено вивчити понятійний апарат дослідження (підрозділи 1.3, 2.1, 3.1). Методи моделювання та прогнозування використовувалися для того, щоб запропоновувати шляхи удосконалення адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації (підрозділ 3.2).

Нормативну основу роботи становили Конституція України, правові акти Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, а також центральних органів виконавчої влади, які визначають правові засади забезпечення національної безпеки держави.

Емпіричну базу дослідження становлять результати узагальнення практичної діяльності суб'єктів публічної адміністрації, а також політико-правова публіцистика, словниково-довідкові видання, аналітичні та статистичні дані тощо.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертаційне дослідження є однією із перших спроб у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, з урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права здійснити всебічний аналіз адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових концептуальних наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем, зокрема:

уперше:

- розроблено класифікацію елементів адміністративно-правових засад забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації, яка включає три основні складники: нормативно-правовий, інституційний та організаційно-функціональний;

- ідентифіковано визначальні характеристики організаційних засад забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації, серед яких виділено такі: 1) виступають як складові елементи управлінської діяльності; 2) є спрямованими на досягнення загальної мети – забезпечення національної безпеки держави; 3) завдяки їх належній правовій регламентації та реалізації формуються оптимальні умови для результативного здійснення функціональних завдань суб'єктами забезпечення національної безпеки держави; 4) не спричиняють юридично значущих наслідків у вигляді виникнення, зміни чи припинення правовідносин у сфері забезпечення національної безпеки держави;

- використано комбінований підхід до систематизації адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації;

- запропоновано комплексний підхід до розвитку адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації;

удосконалено:

- уявлення про національну безпеку як про особливий стан, за якого: по-перше, в країні не існує реальних і потенційних внутрішніх і зовнішніх загроз для суспільного ладу, економіки тощо; по-друге, громадяни мають можливість повною мірою реалізовувати свій потенціал та гарантовані їм конституційні права і свободи; по-третє, наявні державні гарантії всебічно забезпечують сталий розвиток суспільства та ключові інтереси Української нації;

- наукове обґрунтування тези про те, що в основу вдосконалення системи суб'єктів забезпечення національної безпеки держави має бути покладено чітке визначення їх функцій, завдань, прав та обов'язків у досліджуваній сфері, відповідальності та координації здійснення наданих законодавством повноважень щодо нейтралізації наявних загроз і небезпек для національних інтересів держави;

- бачення адміністративно-правових форм забезпечення національної безпеки держави, які запропоновано об'єднати у такі дві групи: а) нормотворчі, які проявляються у реалізації повноважень суб'єктів у частині прийняття нормативно-правових актів різноманітного рівня та змісту у сфері забезпечення національної безпеки держави; б) нормозастосовчі, які виражаються у здійсненні контрольних, координаційних та інших дій уповноважених суб'єктів, що мають на меті реалізацію завдань у сфері забезпечення національної безпеки держави;

набули подальшого розвитку:

- положення щодо впорядкування міжнародними документами, з одного боку, основних орієнтирів забезпечення національної безпеки в Україні через застосування механізмів цифрової трансформації, а з іншого – необхідності орієнтування на довгострокові стратегічні національні цілі;

- теза щодо обґрунтування потреби перегляду наявних теоретичних та праксеологічних підходів до комплексу заходів щодо забезпечення національної безпеки в Україні у зв'язку з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій у вказаній сфері;

- розуміння того, що напрями забезпечення національної безпеки держави характеризуються: по-перше, стабільністю, незалежністю від розбіжностей у політичному житті країни; по-друге, спрямованістю на захист державного суверенітету, територіальної цілісності країни та захист життя, прав і свобод людини і громадянина;

- обґрунтування наукової думки про те, що поняття «національна безпека» та «державна безпека» є близькими за змістом, однак не тотожними, адже національна безпека охоплює більш широке коло питань, пов'язаних із безпекою держави як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях;

– класифікація принципів забезпечення національної безпеки України, які запропоновано поділити на дві групи: 1) загальноправові; 2) спеціальні;

– обґрунтування ключового місця у системі адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації саме норм адміністративного права, адже за їх допомогою: закріплюється правовий статус суб'єктів, які уповноважені здійснювати таку діяльність; визначаються рівні та межі забезпечення національної безпеки; форми та методи здійснення діяльності державними інституціями у цій сфері тощо.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані в дисертації теоретичні положення, пропозиції та рекомендації становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, сприятимуть удосконаленню адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації. Одержані результати можуть бути використані та використовуються у таких напрямках:

– у *науково-дослідній сфері* – як фундамент для розв'язання та подальшої методологічної розробки проблемних питань адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації;

– у *правотворчій діяльності* – з метою вдосконалення нормативно-правових актів, положення яких спрямовані на регулювання адміністративно-правового механізму забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації;

– у *правозастосовній діяльності* – для підвищення ефективності практичної реалізації визначеної національним законодавством діяльності, яка становить зміст забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації;

– у *навчальному процесі* – під час викладання дисциплін адміністративно-правового характеру, для підготовки відповідних розділів підручників, навчальних посібників, курсів лекцій із дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Публічне адміністрування», а також під час підготовки студентами наукових робіт.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження, його основні висновки та рекомендації оприлюднені на 3 науково-практичних конференціях, зокрема: «Юридичні науки: проблеми та перспективи» (м. Запоріжжя, 2023 р.); «Восьмі Таврійські юридичні наукові читання» (м. Київ, 2023 р.); «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Кременчук, 2023 р.).

Публікації. Основні положення, висновки та рекомендації, що містяться в дисертаційній роботі, викладено у 7 публікаціях, у тому числі в 4 наукових статтях, з яких 3 опубліковано у виданнях, що визнані як фахові з юридичних наук, і 1 стаття – у зарубіжному науковому виданні, а також у 3 тезах доповідей, оприлюднених на міжнародних науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять 9 підрозділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 195 сторінок, у тому числі основного тексту – 152 сторінки. Список використаних джерел налічує 198 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, висвітлено ступінь наукової дослідженості вибраної для аналізу проблематики, підкреслено зв'язок роботи з науковими програмами, планами й темами; визначено мету та завдання, об'єкт і предмет дисертації, її нормативну основу та емпіричну базу; наведено використані наукові методи дослідження, сформульовано наукову новизну та практичне значення отриманих результатів; наведено дані щодо апробації результатів дослідження, публікацій, структури та обсягу дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади дослідження адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 1.1 *«Цифрова трансформація як визначальний фактор підвищення ефективності забезпечення національної безпеки в Україні»* з опертям на методологію системного підходу проаналізовано феномен цифрової трансформації як фактора підвищення ефективності забезпечення національної безпеки в Україні.

Встановлено, що, виступаючи важливою умовою розвитку сучасного суспільства, яка впливає на всі його сфери, надаючи досить широкий спектр нових інструментів та створюючи нові можливості і переваги, цифрова трансформація також приносить нові виклики та загрози, які є все більш серйозними і складними для виявлення та запобігання їм. Вказане безпосередньо стосується і сфери забезпечення національної безпеки в Україні, яка в умовах цифрової ери зазнала суттєвих трансформаційних змін, що має стратегічне значення для України.

Акцентовано на тому, що стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз, який забезпечує стійкий розвиток України, її суверенітет, територіальну цілісність та конституційний лад, у контексті цифрової трансформації постійно потребує інноваційних рішень, побудованих на більш адаптивній парадигмі протистояння кіберзагрозам, кіберзлочинності, кібершпигунству, кібератакам на критичну інфраструктур тощо.

У підрозділі 1.2 *«Стан та напрями розвитку наукової думки щодо адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації»* досліджено стан наукового опрацювання проблематики адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

Автором здійснено обґрунтування незавершеності теоретичного опрацювання проблематики забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації, що дозволяє вести мову про те, що теоретичний складник відсутній (або не досить опрацьований), а практичний – представлений нечисленними, здебільшого практико-орієнтованими науковими напрацюваннями.

По-перше, наголошено, що, попри часткове висвітлення окремих аспектів забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації у низці наукових праць, які були присвячені трансформаційним змінам у концептуальній моделі та механізмах функціонування України як демократичної, соціальної, правової держави, науковий інтерес до цієї проблематики не можна вважати вичерпаним. Адже такі наукові розробки присвячені здебільшого висвітленню лише окремих аспектів адміністративно-правового забезпечення національної безпеки України в цифровому середовищі, але не розкривають ні сутності, ні специфіки адміністративно-правових засад забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації. По-друге, адміністративне право загалом не містить належного теоретичного та концептуального осмислення цифрової трансформації як одного зі стратегічних інструментів підвищення рівня забезпечення національної безпеки України. По-третє, наявні на сучасному етапі процеси «цифровізації» суспільства, будучи важливими чинниками розбудови демократії та підвищення добробуту громадян України, зумовлюють потребу в істотному вдосконаленні нормативно-правових приписів, а також окресленні специфіки суспільних відносин, які виникають, розвиваються та припиняються внаслідок здійснення заходів щодо забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації, однак вказана проблематика досі не ставала предметом комплексного науково-теоретичного вивчення.

Обґрунтовано, що розвиток концепції адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації вимагає не лише термінологічних змін, але й якісного переосмислення системи та відповідних елементів, що ускладнено браком історичного досвіду та базових принципів комплексності та системності.

Констатовано, що на цей час є як теоретичні, так і практичні дискусійні питання адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації, які пов'язані одне з одним. Зокрема, відсутність чіткого визначення цієї категорії, різний підхід до розуміння системи адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації призводять до дискусій серед науковців та до проблем у процесі практичного втілення.

У підрозділі 1.3 *«Поняття та значення національної безпеки держави як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту»* проаналізовано поняття, визначено ступінь адміністративно-правової врегульованості, надано сутнісно-якісну характеристику та з'ясовано основні властивості забезпечення національної безпеки в умовах цифрової трансформації як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту в Україні.

Встановлено, що національна безпека держави як об'єкт адміністративно-правової охорони та захисту – це особлива сфера суспільних відносин, які формуються в контексті забезпечення безпечних передумов становлення та функціонування суспільства і мають на меті своєчасну ідентифікацію та запобігання виникненню реальних і ймовірних загроз національним інтересам держави.

Акцентовано увагу на тому, що серед основних категорій, що становлять змістове наповнення поняття «національна безпека», слід відзначити такі як: «національні інтереси»; «об'єкти національної безпеки»; «суб'єкти національної безпеки»; «принципи національної безпеки»; «функції національної безпеки»; «система (складники) національної безпеки»; «загрози, ризики і небезпеки національної безпеки»; «характеристика національної безпеки»; «фактори забезпечення національної безпеки»; «форми, засоби, методи та технології забезпечення національної безпеки».

З'ясовано, що адміністративно-правове забезпечення національної безпеки – це здійснювана в межах єдиної державної політики у сфері національної безпеки діяльність компетентних суб'єктів, метою якої є формування адміністративно-правових засад забезпечення національної безпеки, закріплення системи адміністративно-правових інструментів (адміністративно-правових норм, правовідносин, індивідуальних приписів тощо), що забезпечують досягнення результативного, нормативного та організаційного впливу на суспільні відносини з метою їх впорядкування, захисту та подальшого розвитку у відповідності до потреб суспільства у сфері забезпечення національної безпеки країни, створення та збереження на належному рівні стану захищеності об'єктів безпеки держави.

Доведено, що національну безпеку не можна зводити лише до державної безпеки. Адже подібне трактування може призвести до пріоритизації державних інтересів та державної безпеки порівняно з інтересами Українського народу та загальнонаціональними інтересами.

Підтверджено, що значущість адміністративно-правової охорони та захисту національної безпеки полягає в тому, що вона є гарантом сталого розвитку суспільства, дозволяє кожному окремо взятому громадянину безперешкодно розвиватися та користуватися гарантованими йому конституційними правами, свободами та інтересами; стимулює активний та ефективний економічний і політичний розвиток держави та суспільства; сприяє підвищенню внутрішньої та зовнішньої конкурентоспроможності держави, її авторитету на світовій арені; має безпосередній вплив на підвищення рівня довіри громадян до держави та її інституцій зокрема.

У підрозділі 1.4 «*Мета, принципи та завдання забезпечення національної безпеки держави*» досліджено мету, принципи та завдання забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

Встановлено, що мета забезпечення національної безпеки держави має подвійну природу, оскільки її спрямовано на охорону та захист: з одного боку, прав, свобод та інтересів людини і громадянина, а з іншого – державного суверенітету, територіальної цілісності та інтересів країни на світовій арені.

Визначено, що ключові завдання забезпечення національної безпеки України полягають у створенні ефективної та дієвої системи суб'єктів забезпечення національної безпеки (розмежуванні компетенції та повноважень), налагодженні їх взаємодії та координації діяльності, розробці системи заходів, спрямованих на забезпечення національної безпеки на зовнішньому та внутрішньому рівнях, а також планів її реалізації, формуванні державної політики, яка дасть можливість

ефективно реалізовувати заходи у відповідній сфері, формуванні ефективної нормативно-правової бази з метою регулювання суспільних відносин та забезпеченні умов для практичної реалізації законодавства у відповідній сфері, модернізації системи державної безпеки, особливо продовженні цифрової трансформації регіонів, створенні чітко визначеної та зрозумілої системи профілактичної роботи в країні, спрямованої на підвищення патріотичної та правової свідомості громадян тощо.

Констатовано, що серед принципів забезпечення національної безпеки держави необхідно виокремлювати загальноправові (які властиві всім сферам суспільного життя: верховенства права, законності, демократизму, ефективності та результативності, комплексності та системності, науковості), а також спеціальні (які безпосередньо характеризують сферу забезпечення національної безпеки в Україні: пріоритету захисту прав та свобод людини і громадянина над інтересами держави, політичної відповідальності суб'єктів забезпечення національної безпеки, оперативності реагування на зовнішні та внутрішні загрози, розмежування компетентностей, професіоналізму).

Розділ 2 «Сутнісно-змістовна характеристика системи суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Поняття та структура адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення національної безпеки держави»* проаналізовано погляди науковців щодо поняття та особливостей структури адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні.

Констатовано, що забезпечення національної безпеки держави є практично неможливим за відсутності якісної та ефективної організації діяльності уповноважених суб'єктів, кожному з яких притаманний свій особливий адміністративно-правовий статус.

З'ясовано, що адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення національної безпеки являє собою системну сукупність елементів, закріплених у приписах чинного адміністративного законодавства, котрі у своїй єдності відіграють роль своєрідного індикатора, за допомогою якого визначається місце відповідних органів публічної влади у структурі суспільних відносин, які виникають у сфері забезпечення національної безпеки в Україні.

Визначено, що адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення національної безпеки включає такі важливі блоки, як: цільова спрямованість відповідного суб'єкта (мета створення органу публічної влади, цілі, завдання та функції, які виконує відповідний орган для вирішення кола визначених завдань); організаційно-структурний блок, що характеризує внутрішній зміст адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення національної безпеки держави (порядок утворення і ліквідації; лінійне та вертикальне підпорядкування); компетенція (повноваження, юридична відповідальність та гарантії діяльності).

У підрозділі 2.2 «Система суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації» з'ясовано, що система суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні включає: Президента України, який забезпечує національну безпеку згідно з Основним Законом України та відповідно здійснює керівництво у сферах національної безпеки і оборони; сектор безпеки і оборони; державні органи та органи місцевого самоврядування, які реалізують передбачені законодавством функції із забезпечення національної безпеки у взаємодії з органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони.

Охарактеризовано склад повноважень вказаних суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

Обґрунтовано доцільність градації суб'єктів забезпечення національної безпеки за такими критеріями, як: 1) специфіка правосуб'єктності (суб'єкти загальної та спеціальної компетенції); 2) специфіка адміністративно-правового регулювання (які мають владні повноваження щодо адміністративно-правового регулювання питань забезпечення національної безпеки та носії повноважень щодо втілення рішень адміністративно-правового управління у сфері національної безпеки).

У підрозділі 2.3 «Завдання та функції суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні» досліджено завдання та функції суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні.

Встановлено, що основними завданнями суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні є організаційно-практичне забезпечення національної безпеки держави, в основі якого закладено взаємодію держави та сектору безпеки і оборони, а також здійснення визначеного комплексу дій, які не протирічать нормам чинного законодавства у сфері захисту національних інтересів, та зумовлених необхідністю досягнення спільної мети – захисту державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз.

Констатовано, що натеper вітчизняне законодавство у сфері національної безпеки держави не передбачає конкретного переліку функцій суб'єктів забезпечення національної безпеки держави. При цьому саме функціями визначається функціональний розподіл спеціалізацій у рамках системи суб'єктів забезпечення національної безпеки держави. Своєю чергою функції суб'єктів забезпечення національної безпеки держави класифіковано таким чином: загальні (захисна, охоронна, оборонна, контрольна функції та функція координації), спеціальні функції суб'єктів забезпечення національної безпеки держави (закріплені у положеннях спеціального національного законодавства).

Розділ 3 «Напрями удосконалення адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації» складається з двох підрозділів, які присвячено сучасним тенденціям та перспективам модернізації адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

У підрозділі 3.1 «Сучасні тенденції забезпечення національної безпеки в Україні в умовах трансформаційних змін» проаналізовано стан і тенденції забезпечення національної безпеки в Україні у сучасних умовах.

Встановлено, що новітні технологічні трансформації, пов'язані з цифровою еволюцією, зумовлюють зміни у структурі функціональних складників національної безпеки. Зокрема, спостерігається посилення ролі інформаційного складника, а деякі науковці доповнюють цей перелік цифровим складником як окремим елементом. Також наголошується, що всі функціональні складники національної безпеки у сучасних умовах мають цифровий складник, значення якого постійно посилюється.

Констатовано, що перевагою української держави та суспільства є сформованість правової бази, якою передбачено механізми управління державою як у звичайному порядку, так і в умовах надзвичайного та воєнного стану. Завдяки цьому значною мірою гарантовано безперервність державного управління, що є одним з найважливіших аспектів забезпечення національної безпеки та стійкості.

Обґрунтовано, що головними проблемами забезпечення національної безпеки в Україні у сучасних умовах є проблематика формування дієвих механізмів запобігання та протидії корупції, ефективної системи освіти, спрямованої на формування якісного людського капіталу країни, забезпечення інформаційної безпеки, забезпечення захисту суспільства від фейків та викривлень інформації, забезпечення ментальної безпеки, фінансування, забезпечення патріотичного виховання дітей та молоді.

У підрозділі 3.2 *«Шляхи вдосконалення адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації»* на підставі проведеного структурно-функціонального аналізу з'ясовано основні напрями, за якими сучасна система забезпечення національної безпеки в Україні потребує вдосконалення.

З урахуванням геополітичного становища України увагу акцентовано на доцільності проведення послідовної зовнішньої державної політики, заснованої на відносинах стратегічного партнерства, залучення міжнародної підтримки та зовнішніх ресурсів, членства в міжнародних союзах та системах колективної безпеки з метою протидії деструктивним впливам глобальних викликів та загроз.

Констатовано, що для вдосконалення адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації доцільним є комплексне вжиття організаційних, спрямованих на оптимізацію управлінських відносин, і правових, які стосуються внесення змін до нормативно-правових актів, заходів.

Акцентовано увагу на тому, що ефективність забезпечення національної безпеки в Україні залежить від рівня пов'язаності національних інтересів та стратегічних національних пріоритетів.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено розв'язання актуального наукового завдання, яке полягає у розробленні теоретичних основ і практичних рекомендацій та в обґрунтуванні основних напрямів покращення адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

Висновки, пропозиції та рекомендації щодо наукового та прикладного використання отриманих результатів вирішення наукової проблеми підтверджують актуальність теми. Основні ідеї дослідження такі:

1. З'ясовано, що стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз, який забезпечує стійкий розвиток України, її суверенітет, територіальну цілісність та конституційний лад, у контексті цифрової трансформації постійно потребує інноваційних рішень, побудованих на більш адаптивній парадигмі протистояння кіберзагрозам, кіберзлочинності, кібершпигунству, кібератакам на критичну інфраструктуру.

2. Здійснено науковий аналіз доктринальних положень, які стосуються адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в кореляції з процесами цифрової трансформації, що відбуваються в Україні. Акцентовано увагу на відсутності комплексних наукових робіт, присвячених безпосередньо проблематиці адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації, які б повною мірою враховували положення адміністративно-правової доктрини, законодавства, правозастосування, права, свободи та інтереси людини і громадянина. Разом із тим застосування методології системного підходу до дослідження розвитку наукової думки щодо адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні дозволило виявити основні напрями наукового пошуку розв'язання зазначеної проблематики.

3. Обґрунтовано, що національна безпека держави як об'єкт адміністративно-правової охорони та захисту є особливою сферою суспільних відносин, що виникають у процесі створення безпечних умов для становлення та розвитку суспільства, маючи на меті оперативну ідентифікацію та попередження реальних і ймовірних небезпек для національних інтересів. Зроблено акцент на тому, що важливість адміністративно-правової охорони та захисту національної безпеки вбачається у такому: а) гарантування сталого суспільного розвитку та забезпечення вільного розвитку кожного окремого громадянина та можливостей реалізовувати закріплені на конституційному рівні його права, свободи та інтереси; б) сприяння активізації та підвищенню ефективності політичного та економічного зростання держави і суспільства; в) підвищення внутрішньої та зовнішньої конкурентоздатності країни, а також її авторитету на теренах міжнародного простору; г) безпосередній вплив на ступінь громадської довіри загалом та до державних органів зокрема.

4. Визначено, що специфікація наявних наукових підходів до визначення поняття забезпечення національної безпеки та детермінація сфери цифрової трансформації дали змогу обґрунтувати підхід, відповідно до якого адміністративно-правове забезпечення національної безпеки – це здійснювана в межах єдиної державної політики у сфері національної безпеки діяльність компетентних суб'єктів, метою якої є формування адміністративно-правових засад забезпечення національної безпеки, закріплення системи адміністративно-правових інструментів (адміністративно-правових норм, правовідносин, індивідуальних приписів тощо), що забезпечують досягнення результативного,

нормативного та організаційного впливу на суспільні відносини з метою їх впорядкування, захисту та подальшого розвитку у відповідності до потреб суспільства у сфері забезпечення національної безпеки країни, створення та збереження на належному рівні стану захищеності об'єктів безпеки держави.

5. Встановлено, що мета забезпечення національної безпеки держави має подвійну природу, оскільки її спрямовано на охорону та захист: з одного боку, прав, свобод та інтересів людини і громадянина, а з іншого – державного суверенітету, територіальної цілісності та інтересів країни на світовій арені.

6. Акцентовано на тому, що ключові завдання забезпечення національної безпеки України полягають у створенні ефективної та дієвої системи суб'єктів забезпечення національної безпеки (розмежуванні компетенції та повноважень), налагодженні їх взаємодії та координації діяльності, розробці системи заходів, спрямованих на забезпечення національної безпеки на зовнішньому та внутрішньому рівнях, а також планів її реалізації, формуванні державної політики, яка дасть можливість ефективно реалізовувати заходи у відповідній сфері, формуванні ефективної нормативно-правової бази з метою регулювання суспільних відносин та забезпеченні умов для практичної реалізації законодавства у відповідній сфері, модернізації системи державної безпеки, особливо продовженні цифрової трансформації регіонів, створенні чітко визначеної та зрозумілої системи профілактичної роботи в країні, спрямованої на підвищення патріотичної та правової свідомості громадян тощо.

7. Визначено загальноправові (які властиві всім сферам суспільного життя: верховенства права, законності, демократизму, ефективності та результативності, комплексності та системності, науковості), а також спеціальні (які безпосередньо характеризують сферу забезпечення національної безпеки в Україні: пріоритету захисту прав та свобод людини і громадянина над інтересами держави, політичної відповідальності суб'єктів забезпечення національної безпеки, оперативності реагування на зовнішні та внутрішні загрози, розмежування компетентностей, професіоналізму) принципи забезпечення національної безпеки держави.

8. Здійснене наукове узагальнення наявних наукових розробок, які становили науково-методологічне підґрунтя дослідження адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації, дало змогу обґрунтувати підхід, згідно з яким до системи суб'єктів забезпечення національної безпеки слід включати: 1) Президента України, який відповідно до положень Конституції України гарантує забезпечення національної безпеки і, відповідно, займає керівну ланку у сферах національної безпеки і оборони; 2) сектор безпеки і оборони; 3) державні органи та органи місцевого самоврядування, на яких покладено повноваження щодо реалізації передбачених законодавством функцій щодо забезпечення національної безпеки під час взаємодії з органами, включеними до складу сектору безпеки і оборони.

Запропоновано такі класифікаційні підстави для систематизації суб'єктів забезпечення національної безпеки: 1) залежно від специфіки правосуб'єктності: а) суб'єкти загальної компетенції, якими є ті суб'єкти, до кола повноважень яких входять поряд із вирішенням інших суспільних проблем повноваження щодо забезпечення національної безпеки; б) суб'єкти спеціальної компетенції, основними повноваженнями яких є забезпечення національної безпеки як на секторальному, так і на міжсекторальному рівнях; 2) залежно від специфіки адміністративно-правового статусу досліджуваних суб'єктів: а) суб'єкти, яких наділено владними повноваженнями щодо адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення національної безпеки; б) суб'єкти, яких наділено владними повноваженнями щодо впровадження прийнятих рішень адміністративно-правового адміністрування у сфері забезпечення національної безпеки.

9. Представлено класифікацію завдань суб'єктів забезпечення національної безпеки у вигляді їх розподілу на загальні та спеціальні. Серед загальних (основних) завдань суб'єктів забезпечення національної безпеки слід виділити: а) забезпечення реалізації положень Конституції України, законів України та інших актів законодавства, насамперед у сфері національної безпеки держави; б) охорону та захист конституційного устрою держави, державного суверенітету, територіальної цілісності держави, так само як і законних прав, свобод та інтересів окремої особи та суспільства загалом; в) забезпечення захисту населення країни від внутрішніх та зовнішніх загроз; г) застосування передбачених законодавством інструментів і засобів боротьби з гібридними загрозами; ґ) протидію розпалюванню національних, расових та релігійних суперечок, а також виникненню будь-яких інших посягань на національну безпеку держави; д) гарантування реалізації єдиної державної політики у сфері забезпечення національної безпеки держави.

Наголошено, що спеціальні завдання суб'єктів забезпечення національної безпеки зазвичай отримують закріплення у спеціалізованих нормативно-правових актах, які спрямовано на врегулювання порядку функціонування державного органу у тій чи іншій площині забезпечення національної безпеки.

10. Функції суб'єктів забезпечення національної безпеки держави запропоновано розглядати як спрямованості їхньої діяльності, що визначаються метою функціонування уповноваженого державного органу у відповідній сфері. З'ясовано, що спеціальні функції, за аналогією зі спеціальними завданнями, поширюються не на всіх суб'єктів забезпечення національної безпеки, а лише на окремих з їх числа, кожному з яких доручено здійснення спеціальних завдань та функціонування у визначеному напрямі, зокрема у конкретно визначених сферах безпеки і оборони, а також надано власну компетенцію у сфері забезпечення національних інтересів держави.

11. Акцентовано на тому, що вирішення проблематики адміністративно-правових засад забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації є неможливим без удосконалення положень, які закріплюють внутрішні засади національної безпеки Української держави. Серед напрямів вдосконалення адміністративно-правових основ забезпечення національної

безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації визначено такі як: удосконалення інформаційного забезпечення сфери національної безпеки; перегляд чинних нормативно-правових актів у сфері забезпечення національної безпеки України, зокрема, в частині правовідносин з працівниками, які проходять службу в органах державної влади, діяльність яких спрямована на забезпечення національної безпеки та врегулювання відносин між керівниками відповідних органів; підвищення ефективності діяльності уповноважених суб'єктів у відповідних сферах, зокрема, інформаційній та економічній; вирішення проблем, пов'язаних з нормативно-правовим регулюванням взаємодії суб'єктів забезпечення національної безпеки.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Денісенко В.А. Концептуальні аспекти цифрової трансформації як визначального фактора підвищення ефективності забезпечення національної безпеки в Україні. *Правові новели*. 2023. № 21. Т. 2. С. 184–189. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2023.21.72>.

2. Денісенко В.А. Поняття та специфіка завдань суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації. *Право і суспільство*. 2023. № 6. С. 518–525. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.6.77>.

3. Денісенко В.А. Особливості спрямованості діяльності суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 831–834. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/200>.

4. Денісенко В.А. Інституційно-змістовна характеристика системи суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2023. № 7(59). Р. 287–292. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.7.47>.

5. Денісенко В.А. Щодо проблематики забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації. *Юридичні науки: проблеми та перспективи* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 24–25 лютого 2023 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 442–446. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-126>.

6. Денісенко В.А. Модифікація ключових завдань забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації. *Восьмі Таврійські юридичні наукові читання* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 16–17 червня 2023 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 346–349. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-94>.

7. Денісенко В.А. Деякі аспекти забезпечення національної безпеки України в умовах цифрової трансформації. *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права* : матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 22–23 грудня 2023 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 532–535. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-145>.

АНОТАЦІЇ

Денісенко В.А. Адміністративно-правові основи забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2024.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню сутності, змісту та особливостям адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації на підставі застосування сучасних методів пізнання з урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права.

Охарактеризовано феномен цифрової трансформації як визначального фактора підвищення ефективності забезпечення національної безпеки в Україні. Надано оцінку стану наукового опрацювання проблематики адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації. Визначено поняття, надано сутнісно-якісну характеристику та з'ясовано основні властивості забезпечення національної безпеки в умовах цифрової трансформації як об'єкта адміністративно-правової охорони та захисту в Україні. З'ясовано мету, принципи та завдання забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації. Охарактеризовано адміністративно-правове регулювання забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації. Розкрито поняття та особливості структури адміністративно-правового статусу суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні. Визначено систему суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації. З'ясовано завдання та функції суб'єктів забезпечення національної безпеки в Україні. Охарактеризовано сучасні тенденції забезпечення національної безпеки в Україні в умовах трансформаційних змін. Розроблено концептуальні пропозиції теоретичного та практичного характеру, що зорієнтовані на підвищення ефективності адміністративно-правових основ забезпечення національної безпеки в Україні в умовах цифрової трансформації.

Ключові слова: адміністративне законодавство, адміністративно-правова охорона, гарантії, забезпечення, захист, інструменти публічного адміністрування, інформаційне суспільство, інформаційно-комунікаційні технології, компетенція, механізм, національна безпека, об'єкт, правове регулювання, правові основи, публічне адміністрування, суб'єкт публічної адміністрації, суспільні відносини, сфера цифрової трансформації, цифрова трансформація, цифрові технології, цифровізація.

Denisenko V.A. Administrative and legal framework for ensuring national security in Ukraine in the context of digital transformation. – Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Law, specialty 12.00.07 – administrative law and process; finance law; information law. – Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia, 2024.

The dissertation is devoted to a comprehensive study of the essence, content and features of the administrative and legal framework for ensuring national security in Ukraine in the context of digital transformation based on the application of modern methods of knowledge, taking into account the latest achievements of the science of administrative law.

The article characterizes the phenomenon of digital transformation as a determining factor in ensuring national security in Ukraine. An assessment of the state of scientific research on the administrative and legal framework for ensuring national security in Ukraine in the context of digital transformation is made. The author defines the concept, provides an essential and qualitative description, and clarifies the main properties of ensuring national security in the context of digital transformation as an object of administrative and legal protection and defence in Ukraine. The purpose, principles and tasks of ensuring national security in Ukraine in the context of digital transformation are clarified. The article describes the administrative and legal regulation of national security in Ukraine in the context of digital transformation. The concept and peculiarities of the structure of the administrative and legal status of subjects of national security in Ukraine are revealed. The system of subjects of national security in Ukraine in the context of digital transformation is defined. The tasks and functions of the subjects of national security in Ukraine are clarified. The current trends in ensuring national security in Ukraine in the context of transformational changes are characterized. Conceptual proposals of a theoretical and practical nature aimed at improving the efficiency of the administrative and legal framework for ensuring national security in Ukraine in the context of digital transformation are developed.

Key words: *administrative and legal protection, administrative law, competence, digital technologies, digital transformation, digitalization, guarantees, information and communication technologies, information society, legal framework, legal regulation, mechanism, national security, object, protection, provision, public administration entity, public administration instruments, public administration subject, public administration, public relations, sphere of digital transformation.*

Підписано до друку 25.11.2024. Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. № 1124.
Видавництво і друкарня – Видавництво «Юридика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@juridica.od.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7653 від 18.08.2022 р.

